

UCHWAŁA Nr
RADY MIEJSKIEJ w ŻMIGRODZIE
z dnia 2024 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024 – 2025.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2023 r. poz. 40 ze zmianami), art. 4¹ ust. 1, 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity: Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 ze zmianami) oraz art. 10 ust. 1-2b ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity: Dz. U. z 2023 r. poz. 1939) Rada Miejska w Żmigrodzie uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024 – 2025, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy Żmigród.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2024 r.

Lp.	Imię i nazwisko	Zakres kompetencji	Data i podpis	Uwagi
1.	Ewelina Kondracka / Imię i nazwisko twórcy	przygotował	Kondracka Ewelina	
2.	Joanna Monastyrska / Sekretarz Gminy	przegląd	24 stycznia 2024	
3.	Michał Basiński / Radca prawny	opinia	24 stycznia 2024	
4.	Anna Dobrowolska / Skarbnik Gminy	opinia	15.02.2024	
5.	Robert Lewandowski / Burmistrz Gminy Żmigród	zatwierdził	24.01.2024	

Załącznik
do Uchwały Nr
Rady Miejskiej w Żmigrodzie
z dnia

GMINNY PROGRAM

PROFILAKTYKI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA LATA 2024 – 2025

1. WSTĘP

Zadaniem własnym każdej gminy jest realizacja działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem narkomanii prowadzonych w postaci gminnych programów profilaktyki, uchwalanych przez Radę Miejską. Wśród wszystkich problemów społecznych w naszym kraju te związane z alkoholizmem oraz narkomanią są jednymi z trudniejszych do rozwiązania. Działania związane z rozwiązywaniem problemów alkoholowych i przeciwdziałaniem narkomanii są działaniami długofalowymi. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nakłada na samorząd szereg obowiązków w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, natomiast ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii nakłada obowiązki w zakresie rozwiązywania problemów związanych z narkomanią wśród mieszkańców gminy. Obie te ustawy dają jednocześnie ogromną szansę, aby w/w problemy rozwiązywać, a nade wszystko zapobiegać im właśnie na najniższym szczeblu administracji. Obecnie nikt nie wątpi, że należy i trzeba pomagać osobom dotkniętym problemem alkoholowym i narkotykowym, ale mamy także świadomość, że pomocą należy obejmować osoby z rodzin, gdzie problem uzależnień występuje, a nade wszystko nie można zapominać o dzieciach z rodzin dotkniętych problemem. Ważne jest prowadzenie działalności wychowawczej i informacyjnej, podnoszącej poziom wiedzy społeczności lokalnej na temat problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych w tym alkoholu, a także uzależnień behawioralnych. Warto promować pozytywne nawyki spędzania czasu wolnego oraz przedsięwzięcia kształtujące zdrowy styl życia, bez używek. Skuteczny system czynności w obszarze pomocy i przeciwdziałania uzależnieniom winien być oparty na skoncentrowanej współpracy instytucji zaangażowanych w działania, zmierzające do ograniczania problemów oraz podejmowania działań profilaktycznych, mających na celu zapobieganiu występowaniu zjawiska.

Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dn. 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. Natomiast zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii do zadań własnych gminy należy przeciwdziałanie narkomanii. W celu realizacji w/w zadań przygotowano Gminny Program Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomani na lata 2024 – 2025. Program określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnień oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu i innych środków psychoaktywnych.

Program to podstawowy dokument polityki społecznej i zdrowia publicznego, który służy realizacji kierunków i celów działań na rzecz poprawy zdrowia, w szczególności w obszarze problemów uzależnień, skierowany do mieszkańców

Gminy

Żmigród.

Priorytetem Programu jest to, aby wszyscy mieszkańcy gminy niezależnie od wieku czy statusu społecznego – uzyskali większą świadomość tego, jak ich ryzykowne zachowania związane z używaniem środków psychoaktywnych czy uzależnień behawioralnych wpływają na zdrowie.

Celem programu jest zmniejszanie skali zjawiska problemów uzależnień na terenie Gminy Żmigród przez zachowania prozdrowotne i pełne uczestnictwo w edukacji, pracy, życiu społecznym i rodzinnym. W ramach tego celu zaplanowano zadania, które mają wpłynąć na promowanie zdrowia, a tym samym ograniczyć problemy, wynikające z uzależnień oraz używania substancji psychoaktywnych, a także uzależnień behawioralnych.

Program łączy różne działania profilaktyczne z obszaru problematyki uzależnień, realizowane dotychczas na podstawie przepisów kilku ustaw, o różnych terminach realizacji oraz różnych źródłach i poziomach finansowania (przeciwdziałanie alkoholizmowi i narkomanii). Należy podkreślić, że różne rodzaje uzależnień mają ze sobą bardzo wiele wspólnego. Bez względu na to, czy mówimy np. o uzależnieniu od substancji czy o uzależnieniach behawioralnych spotykamy się z takim samym lub podobnym jego przebiegiem, czynnikami ryzyka oraz czynnikami chroniącymi prawidłowy rozwój, w szczególności dzieci i młodzieży.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024 – 2025 realizuje cel operacyjny oraz zadania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień, określone w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025.

Niniejszy program obejmuje profilaktykę w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz profilaktykę w zakresie uzależnień behawioralnych, uwzględniając współczesną wiedzę na temat nowoczesnych metod pracy w tym obszarze, tak aby jak najlepiej służył zdrowiu mieszkańców Naszej Gminy.

2. DIAGNOZA ZJAWISKA ALKOHOLIZMU I NARKOMANII ORAZ WYNIKAJĄCYCH Z NICH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY ŻMIGRÓD

Jedną z najbardziej powszechnie stosowanych metod i technik służących budowaniu strategii i programów jest analiza SWOT.

Analiza SWOT polega na zbadaniu silnych i słabych stron podmiotów działających w danej sferze, a następnie ich konfrontacji z szansami i zagrożeniami tkwiącymi w jej bliższym i dalszym otoczeniu. Pozwala oszacować możliwości i potencjał, jakim dysponuje dany podmiot. Można zdefiniować, iż mocne strony to atuty, zasoby, potencjał danej instytucji, które ją wyróżniają, słabe strony zaś to konsekwencje ograniczeń zasobów instytucjonalnych, kadrowych, finansowych. Z kolei szanse można określić jako możliwości, które odpowiednio wykorzystane

mogą stać się impulsem rozwoju i co istotne, mogą osłabić spodziewane zagrożenia. Natomiast zagrożenia to czynniki postrzegane jako bariery w rozwoju powodujące utrudnienia i ograniczające wykorzystanie szans i mocnych stron.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• dobre rozeznanie środowiska lokalnego; • dostępność do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego; • wyspecjalizowana kadra posiadająca wiedzę z zakresu pracy z osobami uzależnionymi i ich rodzinami; • wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze; • prowadzenie Placówki Wsparcia Dziennego.	• niska świadomość i gotowość społeczna w zakresie wspierania rodziny z problemem uzależnienia; • brak nawyków korzystania z poradnictwa specjalistycznego; • brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych; • stereotypowe myślenie na temat uzależnień.
SZANSE	ZAGROŻENIA
• wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę z problemem uzależnienia; • zwiększenie dostępności specjalistycznego wsparcia dla rodzin z problemem uzależnienia z terenu gminy; • wzrost kompetencji pracowników służb i instytucji realizujących zadania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom; • wzrost świadomości i umiejętności korzystania przez rodziny z różnych form wsparcia.	• zanik więzi i tradycji rodzinnych oraz kryzys funkcji rodziny i jej roli w życiu społecznym; • wzrost dysfunkcyjnych zachowań wśród dzieci i młodzieży, narastająca przemoc i uzależnienia; • niski poziom zaufania do instytucji i niechęć do współpracy; • stereotypowe myślenie o miejscach pomocowych dla osób uzależnionych, jako o instytucjach pomagających jedynie rodzinom ze środowisk zagrożonych społecznie.

Gminny Program Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024 – 2025 został opracowany w oparciu o przeprowadzoną diagnozę problemów alkoholowych i narkotycznych na terenie Gminy Żmigród.

Analiza danych pozwala na stawianie wniosków w formie hipotez.

1. Utrzymuje się nieznaczna tendencja wzrostowa problemów alkoholowych.
2. Stabilizacji uległa podaż alkoholu w gminie.
3. Dominuje nadal spożycie piwa i wódki, a wśród młodzieży piwa i wina.
4. Utrzymuje się poczucie zagrożenia mieszkańców ze strony osób nadużywających alkoholu – z systematyczną tendencją spadkową widoczną w sondzie.
5. Występuje znaczny spadek wskaźnika sprzedaży alkoholu nieletnim.
6. W stosunku do badań z 2015 r. nastąpiła poprawa wskaźników dotyczących problemów alkoholowych.
7. Problemy narkotyczne w gminie mieszczą się nadal poniżej średniej w regionie.
8. Zainteresowanie młodzieży szkoł środkami narkotycznymi ogranicza się do marihuany oraz sporadycznie amfetaminy i dopalaczy.

Część użytecznych informacji i statystyk do aktualnej diagnozy zjawiska alkoholizmu i narkomanii w Gminie Żmigród uzyskano z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żmigrodzie, Komisariatu Policji w Żmigrodzie oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żmigrodzie. Ponadto dokonano analizy dokumentów tj. sprawozdań z merytorycznej działalności podmiotów odpowiedzialnych za profilaktykę uzależnień, w szczególności:

1. sprawozdania z pracy terapeuty osób współuzależnionych,
2. sprawozdania z realizacji zadań terapeuty z osobami uzależnionymi,
3. sprawozdań wychowawców w Placówce Wsparcia Dziennego w Żmigrodzie, Barkowie, Borzęcinie i w Łapczycach.

3. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Celem głównym Programu jest ograniczenie negatywnych konsekwencji społecznych, w tym szczególnie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego,

wynikających z używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, zagrożeń uzależnień behawioralnych i podejmowania innych zachowań ryzykownych.

4. CELE OPERACYJNE

1. Zwiększenie dostępności do kompleksowej pomocy dla osób uzależnionych i ich rodzin.
2. Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Gminy Żmigród na temat zjawiska uzależnień.
3. Zwiększenie kompetencji pracowników służb realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom.
4. Prowadzenie działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej dla mieszkańców Gminy Żmigród.
5. Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie dotkniętej problemem alkoholowym oraz udzielanie wsparcia dla osób uwięzionych w przemoc w rodzinie.

Cel operacyjny	
1. Zwiększenie dostępności do kompleksowej pomocy dla osób uzależnionych i ich rodzin.	
Zadanie	Wskaźniki realizacji
Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego	Liczba osób korzystających ze wsparcia w ramach prowadzonego Punktu Konsultacyjnego
Grupa wsparcia dla osób uzależnionych	Liczba osób korzystających ze spotkań
Konsultacje indywidualne z terapeutą dla osób uzależnionych	Liczba osób korzystających z konsultacji
Konsultacje indywidualne z terapeutą dla osób współuzależnionych	Liczba osób korzystających z konsultacji
Prowadzenie Placówki Wsparcia Dziennego	Liczba dzieci uczęszczających na zajęcia
Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba osób objętych działaniami Komisji
Inne działania nie ujęte w Programie, a niezbędne i mające na celu pomoc osobom uzależnionym i ich rodzinom	Liczba osób korzystających ze wsparcia
Cel operacyjny	
2. Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Gminy Żmigród na temat zjawiska uzależnień.	
Zadanie	Wskaźniki realizacji
Prowadzenie w placówkach oświatowych	Ilość przeprowadzonych programów

działalności edukacyjnej na temat zjawiska uzależnień	profilaktycznych, ilość zorganizowanych spotkań edukacyjnych.
Organizowanie kampanii informacyjnych na temat uzależnień	Ilość zorganizowanych kampanii informacyjnych
Zakup materiałów edukacyjnych i informacyjnych dot. problemu uzależnień	Ilość zakupionych i rozprowadzanych materiałów
Inne działania nie ujęte w Programie, a niezbędne i mające na celu podniesienie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców	Liczba przeprowadzonych działań oraz liczba osób objętych działaniami

Cel operacyjny

3. Zwiększenie kompetencji pracowników służ realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom

Zadanie	Wskaźniki realizacji
Organizacja szkoleń dot. wiedzy i umiejętności w zakresie problemów uzależnień	Liczba osób uczestniczących w szkoleniach
Inne działania nie ujęte w Programie, a niezbędne i mające na celu zwiększenie kompetencji pracowników służ realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom	Ilość zorganizowanych działań oraz liczba uczestników

Cel operacyjny

4. Prowadzenie działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej dla mieszkańców Gminy Żmigród

Zadanie	Wskaźniki realizacji
Organizowanie działań profilaktycznych z zakresu profilaktyki uniwersalnej uzależnień behawioralnych, uzależnienia od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych	Ilość zorganizowanych działań
Inne działania nie ujęte w Programie, a niezbędne i mające na celu prowadzenie działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej dla mieszkańców gminy	Ilość przeprowadzanych akcji

Cel operacyjny	
5. Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie dotkniętej problemem alkoholowym oraz udzielenie wsparcia dla osób doświadczających przemocy	
Zadanie	Wskaźniki realizacji
Udzielanie pomocy psychospołecznej i prawnej osobom dotkniętym przemocą w rodzinie alkoholowej	Liczba osób korzystających z różnych form wsparcia
Organizowanie szkoleń mających na celu podniesienie kompetencji służb w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Liczba uczestników szkoleń
Inne działania nie ujęte w Programie, a niezbędne i mające na celu zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie alkoholowej	Ilość zorganizowanych działań oraz liczba uczestników

5. ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

1. Członkom GKRPA przysługuje wynagrodzenie za wykonywanie następujących zadań:

- a) udział w posiedzeniach GKRPA,
- b) kontrolę placówek handlowych i gastronomicznych, zgodnie z upoważnieniem Burmistrza Gminy Żmigród,
- c) monitorowanie sytuacji rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”,
- d) inne prace związane z działalnością GKRPA realizowane zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

2. Wynagrodzenie, o którym mowa w punkcie 1 wynosi:

- a) 13 % dla przewodniczącego GKRPA
- b) 11 % dla zastępcy przewodniczącego GKRPA
- c) 8 % dla pozostałych członków GKRPA

minimalnego wynagrodzenia za pracę pracownika, zgodnie z aktualnym Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie minimalnego wynagrodzenia za pracę za każdorazowe wykonanie czynności, o których mowa w ust. 2 i wypłacane jest w oparciu o podpisaną listę obecności.

6. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

1. Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii są dochody z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w oparciu o art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
2. Powyższe środki gromadzone są w budżecie Gminy w dziale 851 - ochrona zdrowia, w rozdziale 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi oraz w rozdziale 85153 – zwalczanie narkomanii.

Uzasadnienie

Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii nakładają na samorządy gminne obowiązek realizacji zadań prowadzonych w ramach uchwalanego przez radę gminy, programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. W związku z powyższym istnieje konieczność ujęcia w w/w programie zadań wskazanych w powyższych ustawach. Zgodnie z nowelizacją ustawy o wychowaniu w trzeźwości, do nowych zadań gminy należy przeciwdziałanie uzależnieniom behawioralnym. Większość zadań realizowanych w obszarze profilaktyki dotyczącej przeciwdziałania alkoholizmowi oraz narkomanii i uzależnień behawioralnych, szczególnie na poziomie profilaktyki uniwersalnej jest wspólna lub zbieżna, a ich adresatami są te same bądź pokrewne grupy osób.

Ze względu na upowszechniające się wzory łączenia różnych substancji psychoaktywnych należy założyć kontekst wszystkich uzależnień na etapie profilaktyki, leczenia i rehabilitacji. Program jest kontynuacją działań podejmowanych w poprzednich latach, które mają na celu zapobieganie uzależnieniom od alkoholu oraz skoordynowanie działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych, skierowanych do mieszkańców Gminy Żmigród.

Program stanowi zawiera propozycje konkretnych działań, które mają doprowadzić do osiągnięcia zamierzonych efektów, zgodnych z założeniami Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021 – 2025.

Biorąc powyższe pod uwagę podjęcie uchwały uznaje się za zasadne.

Przepis art. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (t.j.: Dz. U. z 2019 r. poz. 1461) dopuszcza możliwość nadania aktowi normatywnemu wstecznej mocy obowiązującej, jeżeli zasady demokratycznego państwa prawnego nie stoją temu na przeszkodzie.

Zgodnie z wyrokiem Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 8 sierpnia 2018 r. sygn. I OSK 686/18:

„Odstąpienie od zasady niedziałania prawa wstecz dopuszczalne jest jedynie wyjątkowo i tylko z usprawiedliwionych względów, gdy jest to konieczne dla realizacji wartości konstytucyjnej, ocenianej jako ważniejsza od wartości chronionej zakazem retroakcji. Wsteczna moc prawa może dotyczyć ewentualnie tylko przyznania praw. Z całą stanowczością natomiast należy wykluczyć możliwość zastosowania tej normy do nakładania obowiązków”.

Zasady demokratycznego państwa prawa nie zostaną zatem naruszone, jeżeli przepisy mające działać wstecz, nie wprowadzają obowiązków, ani w inny sposób nie pogarszają sytuacji prawnej podmiotów względem stanu poprzedniego.

Niniejsza uchwała nie wprowadza mocą wsteczną obowiązków, ani też nie pogarsza dotychczasowej sytuacji podmiotów prawa.

Z tego też względu zasadne jest nadanie jej mocy wstecznej.

Z upoważnienia BURMISTRZA
DYREKTOR
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Żmigrodzie
mgr Ewelina Kondracka